

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

Disp: 30 me.

DISPUTATIO
JURIS GENTIUM II.

De

CULTURA RE-
RUM, ET CORPORIS,

QUAM

In Illustri Academia Hasso-Schaum-
burgica,

IN AUDITORIO JCTORUM,
Ad diem 19. Junii M DC XCVII.

Publico Eruditorum examini submitunt,

PRÆSES

HENR. ERN. KESTNER,

D. & Prof. Jur. Ordin.

Et

JOHANNES DIETERICUS de HANSTEIN,
Eques Eichsfeldensis.

RINTHELII,

typis HERMANNI AUGUSTINI ENAX, Acad. Typogr.

Anno M DC XCVII.

Disp: 30

DISPUTATIO
JURIS GENTIUM II.
De
CULTURA RE-
RUM, ET CORPORIS,

QUAM
In Illustri Academia Hasso-Schaum-
burgica,

IN AUDITORIO ICTORUM,
Ad diem 19. Junii M DC XCVII.

Publico Eruditorum examini submitunt,

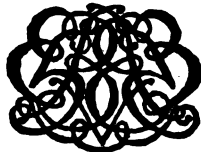
PRÆSES

HENR. ERN. KESTNER,

D. & Prof. Jur. Ordin.

ET

JOHANNES DIETERICUS de HANSTEIN,
Eques Eichsfeldensis.

RINTHELII,

Typis HERMANNI AUGUSTINI ENAX, Acad. Typogr.

Anno M DC XCVII.

Exercitatio II.

§. XV.

AD possessionem acquirendam animus & corpus requiritur, qualem possidendi animum viatorum transiens, & qui familiaritatis gratia ejus commoditate utitur, non habet, alias enim lapis qui agro incubat possidere dici posset *l. 1. §. 1. ff. si is qui testam. lib.* animus igitur tenendi animat possessionem, optime hoc exprimit Jctus in *l. 1. §. 3. de A. P.* inquires, sine affectione tenendi non magis quem possidere, quam si dormienti in manum quid positum sit. Unde duo, uti jam monitum, possessionis cardines sunt, facultas naturalis & animus tenendi, qui ad ipsam ejus formam conjunctim requiruntur. Quare pisces in piscinis, quæ ad hoc ut pisces apprehendere possimus formatæ munitæque, in nostra potestate sunt, secus in piscibus qui in rivis privatis degunt *l. 3. §. 14. ff. de A. vel. A. P.* Idem de feris in vivario non sylvis circumseptis dicendum erat, illa enim ad custodiendum, hæ propter ligna & fruges terrestres sunt; Quodsi verò ad id ipsum quoque sylvæ circumseptæ sint, & rivi muniti, jam verissima sunt vivaria & piscinæ. Frustra hic à Jctis Romanis dissentiente *Grosio l. 2. c. 8. §. 2. conf. Dn. Cocceji disp. de jure ejus quod facti est, modisque illius amittendi sect. 4. §. 1. & 2. Consentit Pufend. IV. 6. 11. Selden. l. 6 c. 4.*

Requisita possessionis.

§. XVI. Quicquid ex re nostra resultat, ad nos non alium spectare, tralatitii juris est, quo nomine foetus ex vacca productus ad dominum foemellæ non masculi pertinet, eo enim tempore quo vacca concepit, semen transfusum, nec amplius masculini corporis pars est. Semen proinde in bonis non est, & quamvis in bonis sit, pars tamen matris maternorumque viscerum est, neque hic quæritur cujus sit semen, sed cujus sit foetus, natura enim non produxit semen in utilitatem hominum, sed foetum.

Foetus ad dominum foemella pertinet.

D

non

non quæritur ex cuius semine, sed ex cuius fundo fructus sit natus, aliter sed ex ratione, uti credo, non sufficiente hoc determinat *Dn Kalpis. Colleg. Grat. l. 2. c. 8. conf. Ziegler. Felden. ad. d. Gror. locum.*

*confusio,
specificatio
et c.
non mutant
dominium.*

§. XVII. Neque in confusione neque specificatione, materia licet mala fide atrectata, res ita confusæ communes evadunt, quin ut accessio rem principalem sequatur, meri juris positivi, non naturalis est. Naturâ enim hîc modis jus cujuscunque non mutatur, sed cum cuique integrum à iudice tribui non possit, recte legibus Civilibus ei adjudicatur res cuius jus potius est, salva alteri æstimatione l. 31. ff. *depos.* Quare exempla de ædificatione §. 9. 31. l. de R. D. Satione §. 33. Scriptura §. 34. Pictura §. 35. ferruminatione, adplumbatione facile suam capiunt decisionem. *Conf. l. 23. §. 4. ff. de R. V. l. 9. §. 2. de A. R. D. Gror. d. c. 8. §. 19. 20. 21. 22. Pufend. l. 4. c. 7. § 8. Connanus comment. jur. civ. l. 3. c. 6 add. Lex Wisigothorum l. X. tit. 1. c. 6. Tiraquell. ad l. si unquam n. 18. C. de revocand. donat. Gilckenius ad tit. de R. D. Bonæ fidei possessor ut fructus omnes ex re suos faciat quos percepit, naturale idem non est, sed hoc tantum, ut jus habeat impendia in rem facta & operam utilem imputandi, ac pro iis deducendi fructus perceptos imò & extantes, si aliter non fiat restitutio, retinendi, atque idem quantum ad impensas de m. f. possessore dicendum. *Gror. d. l. c. 5. §. 23. & 24.* Consumptis fructibus hic omnes tam perceptos quam percipiendos, ille id, in quantum saltem locupletior factus, restituit. Bene hoc notante Jcto Paulo in l. plane 38. ff. de Her. pet. ubi vult etiam in prædonis persona haberi rationem impensarum. Non enim debet petitor ex aliena jactura damnum capere adde l. 48. ff. de A. R. D. l. 25. §. 3. ff. de Her. pet. l. 1. §. ult. l. 2. 3. 4. ff. deposit. Pufend IV. c. 13. 7. 8. 9. 10 seqq. Michael de Montaigne essais. l. 1. c. 21 Menochius de recuper. poss. f. 467. Lambertinus in tr. de contract. qui sine certa solennitate. gloss. 1. p. 55. n. 23. Anton Gabriel Romanus in comm. concl. tit. de R. I. concl. 2.*

§. XVIII.

§. XVIII. Occupatio vel per singulos, uti dictum, vel per Universitatem fit, quod ita universim occupatum in singulos dominos descriptum non est. Occupatione ab universitate facta, ad singulos nihil nisi quod inter eos distribuitur, spectat, quo nomine quæcunque in territorio sunt, uti thesaurus, quæ pro derelicto habentur. *Conf. l. unie. C. de thesaur.* non amplius nullius, sed territorii sunt. Flumine imperia duo secante, an mutato flumine, imperii terminus mutetur acris controversia est. Grot. distinguit ut si habeat qualitatem agri limitati nihil mutari, sin arcifinii, mutari, flumine tamen heic paulatim mutato, non alveo toto. Verum quæ de agris limitaneis, arcifiniis manucaptis &c. afferuntur differentiarum juris positivi sunt, jure N. cursus fluvii non mutat jus quæsitum, sed quia commodius est, terras finiri fluvii, hinc jure Gentium secundario hoc receptum est absque discrimine agrorum, in dubio vicini par jus habent, nisi appareat antiquior possessio *Conf. Pufend. IV. 7. 11. Obrechts. differ. Sacr. term. §. 34.*

*Ulterior
Occupatio
nisi divisio.*

§. XIX. Quamvis quidem dominium in feras, pisces, aves indistincte unicuique naturaliter competat, nihil tamen impedit, quo minus Principes, illique qui summum tenent imperium jus sibi hoc, exclusis penitus privatis, assignare possint *Conf. l. 6. ff. de l. & I. Covarruv. in C. peccatum de R. I. in 6. p. 2. & 8. n. 1.* non destruit hanc principum facultatem prima Creationis lex, subjicite vobis bestias; Nam hæc facultatem quidem capiendi hominibus concedit, ast non, ut capiant, necessitatem imponit; Quin cum hæc Juris permissivi, ita non possunt non, utilitate Reipubl. id exigente, mutari. Neque etiam videbatur consultum rusticos & opifices labore suo relicto per sylvas vagari, quod & latrocinii exercendis paulatim ipsos poterat allicere. *Conf. Constit. Frid II. l. 2. F. 1. 27. Pufend. IV. 6. §. 6. Ziegler. de jure Maj. l. 2. c. 14. §. 24. Brunnem Cens. 2. d. 15. disp. nostr. I. G. 2. c. 1. §. 17. Dd. in l. cunctos populos C. de Summ. Trin. Innoç. & Panorm. in C. à nobis I. de*

*Principes
venationes
recte sibi
vindiciant.*

Sent. Excomm. Conrad ab Einsedel de Regalib. c. 3 n. 350. seqq. Georg. Mor. de jure venandi p. 1. c. 7. n. 5. Hahn. ad Wt. ff. de A.R.D. n. 7. Non ineleganter hoc effert Grotius. Lex enim Civilis quanquam nihil potest præcipere, quod jus Naturæ prohibet, aut prohibere, quod præcipit, potest tamen libertatem naturalem circumscribere, & vetare quod naturaliter licebat, atque etiam ipsum dominium naturaliter acquirendum vi sua antevertere. De venatione apud Peruanos egit Garcilassus de la Vega l. VI. c. 6. Comm. Reg. citatus Pufendorfio d. l.

*Neceſſitas
nullum tri-
buit jus.*

§. XX. Hac proprietate rerum ſtante, falſa omnino ſententia eſt, quaſi neceſſitate ſumma exiſtente, priſtina illa, quaſi fingitur communio reviviſcat, quin homines primos res mobiles inter ſe diviſiſſe, id factum eſſe pacto publico, eo pacto aliquid reſervatum eſſe, voluiſſe eos quam minimum recedatur ab æquitate naturali; Hoc eſſe æquitatis naturalis, ut communis illa res ſit, equidem exploſa eſt ſententia de communione primæva, neque præſumptiones neque pacta quaſi hic finguntur, tacita jus aliquod N. efficiunt. Neque jus reſervatum dici poteſt, quod nullum eſt; Verior eſt ſententia neceſſitatem jus non facere, at excuſare tamen à malitia, inde nec furti crimen hic declinabitur, pœna tamen quæ huic crimini dictatur heic remiſſa. Recte notante *id Seneca l. 4. contro. 27.* neceſſitas magnum humanæ infelicitatis patrocini-um eſt. Diſſentit cum *Grotio Dn Kulpis. conf. Pufend. II. 6. 8. Et Canoniſtas ad c. 10. X. de furtis. Palladius de re ruſtica l. 1. c. 6. Anton. Peretz. ad tit. C de furtis d. 3.*

*Quid jus
transiens
& an com-
petat.*

§. XXI. Verior quoque eorum eſt ſententia, qui non ex capite innoxie utilitatis, ſed ipſo naturalis juris decreto jus tranſeundi ſive per terram ſive per mare vindicant, equidem ſine hoc jure vix ſocietas aliqua ſubſiſtere poſſet, cum enim non omnis ferat omnia tellus, inde altera terra alterius indigentiam ſupplere debet, commercia etenim ſunt veluti ſpiritus & anima Reipubl. queis ſublatis, fœdus humani generis rumpitur, tolleretur ergo ſocietas humana aditu
&

& transitu denegato, tollerentur, quæ diximus, quæque jus Gentium communia voluit commercia, excluderentur multæ gentes ab usu terræ, quem Natura toti humano generi communem voluit. Ut adeo multis quibus fœcundum cœlum solumque concessum non est, gentibus pereundum sit. Quin cum ante occupationem hoc jus omnibus hominibus competiit, ita per occupationem tolli nequit. Neque dissentientis *Strauchii de Imper. mar. cap. 8. n. 2. Ziegleri & Oslandri* sententia quicquam ponderis habere videtur. Quod enim per privatam fundum ire non liceat nisi constituta servitute, ad publicum hunc transitum vix potest transferri, neque enim in privatis istis ratio transitus tam necessaria, qualis in publicis est, ad commercia, ad bellum; plures rationes suppeditat *Dn. Kulpis. in Coll. Gros. §. 6. dissentit. Dn. Thomaf. inst. Jurispr. div. l. 11. c. 6. §. 35. 36. 37.*

§. XXII. Ad transitum vero obtinendum compellatone opus non est, nisi ad id, ut caveatur de damno evitando, quæ cautio non ipsum transitum, sed securitatem transitus afficit. Equidem si infirmiori Domino periculum aliquod immineret, tam diu transituris transitum impedire potest; quam diu solidam indemnitate cautionem non præstiterint, commodumque erat, si diviso agmine ac per modicas catervas transmittantur copiarum *Pufend. III. 3. 5.* Præterea vix periculum subesse videtur, si inermes transeant, si impensa transeuntis is, qui transitum concedit, sibi præsidia idonea conducatur, si obsides det *Gros. l. 2. c. 2. §. 13.* Hoc jus vano metu non tollitur, si verò hostis aut clades evitari non possunt, jam non amplius innoxius erit transitus, in quo si uterque contradicat, causa belli incipit. Quamvis autem transiturus injustum moveat bellum, nihilominus transeundi jus integrum manet, nisi is hosti meo assistere ejusque causam sequi amet, tum is non amicus, cui tale naturæ privilegium patet, sed hostis evadit. Eadem in illo ratio obtinet, qui transitum eo nomine petit ut socium meum affligere possit, socii causa
mea

An compellatone opus sit.

mea causa est; quod de personarum transitu diximus, idem in rebus transeuntis tenet.

*Justitia
Vectigalium.*

§. XXIII. Cum vero dominus territorii non tantum securitatem viarum tam maritimarum quam terrestrium præstet, sed & vias reficiat, & quæ ad commodiorem transitum faciunt porrigat, recte transeuntibus personis, vel mercibus onus aliquod, quod plerumque vectigal vocari solet imponere potest. Hujus fundamentum (1.) in jure territorii (2.) ob onus defensionis. *Dn. Thomas d. tr. l. 11. c. 6. §. 40.* æquus autem in tributis exigendis modus servetur, in dubio standum est judicio principis territorii. Cum verò notoria ipsius injustitia deprehendatur, non extranei ipsi; sed per suam Principem agunt. Ex eodem capite jus angariæ descendit, Prætervehentes quoque valetudinis aut alia justa de causa in alterius territorio aliquantisper morari, tugurium momentaneum ad retia siccanda ponere possunt. Ex hoc capite descendunt quoque Jura *protimisicos, scapula, geranii, Cataractarum, de quo elegans. disp. Dni Strykii Filii. conf. hic Straub. d. tr. c. 6. §. 7. Pufend. III. 3. 6.* quod autem sedibus suis expulsis, dum imperium Principis alicujus subeunt, perpetua habitatio concedenda, & siquid deserti ac sterilis intra territorium est, advenis id postulantis permittendum sit de quo *Grot. l. 2. c. 2. §. 16. Pufend. l. 3. c. 3. §. 9.* Id magis humanitatis quam juris est. *Conf. Disput. Nostram de jure hum. cap. 1. §. 13.* Huc pertinent quoque res innoxie utilitatis operose à *Cicer. lib. 1. Off. descriptæ, quæ scilicet accipienti utiles, danti non sunt molestæ, contradictorium est, & in principia juris impingit, ob solam utilitatem in re aliena jus esse l. 21. de R. l. l. 20. de V. S. Thomas. d. l. §. 43.*

Jus vendendi commune non est jus.

§. XXIV. Male verò ad jus aliquod commune populis inter se invicem, ad actus quos humana vita desiderat refertur jus emendi vendendive. Emptio enim & venditio consensum utriusque requirit, ut adeo quis ad vendendum cogi non possit. *Conf. l. 11. C. de C. E. Neque alter in alterius*

res

res jus habet, nisi publica id suadeat utilitas, v. gr. annonæ caritas &c. ubi quis non tantum ut vendat, sed & ne vendat cogi potest. Inde & commercia non nisi ex duobus capitibus ob publicam scilicet utilitatem & pœnam prohibentur.

§. XXV. Libertas quoque cum exteris matrimonia ineundi, ad quæ tamen hi non cogentur, patet; Communi populi consensu peregrini excludi possunt. Si vero certus quis populus excludatur ei utiq; fit injuria, bello refarcienda. Ex hoc capite quoque monopoliorum justitia fluit. Dispositio enim de re sua naturaliter in infinitum se extendit, quare recte populus cum populo paciscitur, ut is populus certi generis fructus, qui alibi non nascuntur, sibi soli vendat. Ob utilitatem autem publicam hæc prohibentur. *t. r. C. de Monopol. Novell. 122. c. 1. O. P. 1577. t. 8. & tit. 37. disput. Nostr. de Contr. summ. potest. cap. 3. § 9. Pufend III. 3. 11. 12. 13. 14.*

§. XXVI. Male quoque sentire videntur qui ex præscriptione temporis dominia rerum acquiri posse putant, neque hæc ab animo dependet, dominia enim rerum expressa dispositione transferuntur, neque probabilia hic sufficiunt signa, neque consentire videtur qui tacet, modo alia probabilior ratio dari possit, silentium enim naturaliter neque consensum neque dissensum infert *l. 1. 2. de R. I. c. 44. eod. in 6. Dn. Coccejus disput de silent. th. 1. & 2. Confer de Usucapionis jure late Grot. l. 2. c. 4. Bæclerum cum Zieglero in annotatis Zouchæus Jur. Feodal. p. 11. sect. 3. 4. 8. Seld. Mar. Clausf. 1. 26. Pufend. IV. 12. 3. 4. Schurz. Colleg. jur. publ. vol. 1. D. 3. Coroll. 1. Felden. p. 151. Conring. de fin Imp c. 19. p. 273.*

§. XXVII. Certum est naturaliter ex lapsu temporis dominia rerum præscribi non posse, tempus enim nihil aliud quam durationem aliquam, nullam juris translationem significat, hinc recte Grotius nihil fit à tempore, quanquam nihil non fit in tempore; Quod nostrum est non transfertur nisi per nostram vel superioris dispositionem, quin qui rem alterius sine voluntate Domini possidet, vitiose possidet, injusteque

De libertate matrimoniorum & monopoliorum.

Præscriptio non est juris Naturæ.

Rationis.

justeque facit, quæ quidem injuria quo diutius durat, eo magis augetur, tantum abest ut jus oriri diuturnitate temporis possit, ut potius increascat injuria, ideoque quod injustum est, tam diu manet injustum donec restitatur in pristinum statum, quod fit reparatione, non vitiosa temporis continuatione, injuria enim reparando non continuando desinit.

Cujacius ad l. 1. ff. de usucap.

*Immemorialis est
Juris Naturalis.*

§. XXVIII. At si præscriptionis vocabulum retinendum sola immemorialis præscriptio juris propriè naturalis est, cum enim initium memoriaque præsentis possessionis non apparet, tutus quis possessione erat, alias enim omnia ab initio orbis dominia in incertum dubiumque vocari poterant, neque hæc tantum tenet, quando plane non constat alium dominum esse, sed & quando ex annalibus aliisque instrumentis patet alium quidem Dominum fuisse, præsens verò Dominus justè possideat. Inde talis hic exurgit regula. Sine quo non possunt statui dominia illud est juris Naturalis, atqui sine præscriptione temporis immemorialis non possunt statui dominia. Ergo. *Dn. Coccejus dispus. de justitia belli & pacis regni Portugall. th. 4.*

Altera Naturalis præscriptionis species.

§. XXIX. Si extet quidem memoria initii vitiosæ possessionis, lapsu tamen temporis jus suum recuperandi deseruerit dominus, ex hoc sine probabilique deserentis actione jus remissum censetur, atque præscriptio hæc quoque tenet, remissio autem talis constare debet vel verbis vel factis *l. 3. 2. de LL. remissio notorii juris* satis constat, ubi non repellit cum tuto repellere potuisset; *Dubii juris*, ubi desit vim parare, cum data occasione posset, nisi appareat hoc ipsum fieri diffidentia potentiæ non causæ, ut ut enim quis sciat vires suas non sat sufficientes esse, tentare enim debebat, & periculum facere. Hinc ex hac hypothese apparet, cessare hanc posteriorem quoque præscriptionem, si quis occasionem expectet, vel si occupatus sit in quærendis amicis aut sociis qui ipsum juvent.

§. XXX.

§. XXX. Optimè vero ut dominia rerum in certo dominorumque negligentia puniatur, positivis juribus usucapio introducta, quod egregie probat *Dn. Coccejus disp. de finib. bon. fid. in præscription. §. 6. 7. seqq.* Cæterum quæ circa meræ facultatis rerum præscriptionem statuit jus Romanorum Civile etiam recte se habent, res vero meræ facultatis seu facti opponuntur rebus juris adeoque sunt (1.) Actus nudi naturales qui in salium transire nequeunt. (2.) Actus vero alii sunt, qui ex mero arbitrio, non vero vi juris exercentur, in illis, non his præscriptio cessat.

Optimè ex LL. Civilibus usucapto introducta.

CAP. III.

DE

Cultura Corporis.

§. I.

FRustra Universi hujus Conditor homini terram, mare, feras, fructus, res omnes concessisset, nisi facultas ei competeret, se suaque defendendi & contraria amoliendi. Sollicitam hanc sui conservationem ipsi motus instinctusque naturales satis comprobant, quæ Græcis *τα φυσικὰ καὶ φύρι* prima naturæ vocantur, est hæc non scripta sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus verum ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus, ad quam non docti sed facti, non instituti sed imbuti sumus. Homini igitur natura competit jus conservandi se, & omnibus iisdem mediis, quæ ad hunc conservationis suæ finem pertingunt, utendi, hanc sui conservationem cuique & amor longe tenerrimus & ipsa ratio commendat, quare nec pro lubitu in corpus suum grassari debet, nec illud intemperantia cibi potusque, intempestivo & non necessario labore, immodicave venere affliget, nemo enim membrorum suorum est Dominus. Homo non propter se sed creatorem est, quem admirari ejusque laudis organon

Commenda.

E

esse

esse debet. Quin si corpus nostri tantum causa datum esset, sequeretur rationem incomparabilem illum thesaurum frustra esse datam, *Cicero pro Milone* l. 13. ff. ad *L. Aquil* l. 3. ff. de *I. & I. Pufend. de O. H. & C.* l. 2. c. 5. *Grammat. dec.* 5. *Cravetta conf.* 119. *Decius conf.* 459. 667. *Gail.* l. 2. O 110. n. 13. 14.

Vim vi repellere licet.

§. II. Consequens igitur est ut vim illatam quovis modo etiam vi repellamus, ideo enim natura manus dedit, ut arma sumamus in armatos. Quin ubi ex liquidis constat indicibus alterum in inferenda nobis injuria jam occupari, licet conatus suos nondum plene expromserit, statim licebit violentam sui defensionem auspicari & noxam adparantem occupare vid. *Selden* II 3. *Pufend.* II 5. *Textor. cap.* 5. *Carpzov. crim.* p. 11. q. 28. seqq. *Ledererus duobus libris de jure belli privati* *Dn. Thomaf.* l. 11. c. 2. §. 103. *Molinam. tom.* 3. de *J. & Jur. & Card. de Lugo, t. 1. de Just. & Jur. dissentientes refutat.* *Maurit. de de vita & def. favore* §. 3.

Ampliatio hujus præcepti.

§. III. Tam laxa est hujus præcepti indoles, ut si corpus impetatur, vi præsentē, cum periculo vitæ non aliter vitabili, necessaria defensio, cum interfectione quoque aggressoris, sive is destinato consilio, sive per errorem, aut insania, vel insomniis agitated nos invadat, pateat, dummodo inculpatæ tutelæ moderamen observetur. *Grot. lib.* 2. c. 1. *Pufend.* II. 5. 5. *Carpzov.* p. 1. c. 6 d. 1. 2. 3. & 4. *Berlich.* p. 1. *Concl.* 10. n. 4. *Dn. Simon. ad Guilh. Grotium* c. 7. §. 3. *Ziegler.* p. 197. *Kulp coll. Grot.* l. 2. c. 1. §. 2. *Vasquius controuv. Illustr.* 1. 18. *Dn. Thomaf.* l. 2. c. 2. §. 80. 81. 82. *Obrechts. de Necess. defens.* c. 1. n. 23. *Zoannetus p. 1. defens.* c. 1. n. 23. *Farinacius in pract. crim.* qu. 125. t. 14. *Kremberg. de necessar. defens.* qu. 3. per tot. Cum igitur sine tali extremo medio, jus illud quod a natura constitutum, aliter defendere non possimus, quin cum fortissimum id reprimendæ malitiæ præsidium sit, is sane, qui permittente jure quid facit injurius haud dicetur. *Dn. Albert. in compend.* I. N. c. 3. §. 13. p. 82.

§. IV.

§. IV. Neque scrupulum quendam huic sententiæ injiciet, quod parem jacturam videatur facere humanum genus occiso invasore, quam si ipse peream; & quod utique perdendus sit mei similis, quicum ad colendam vitam societalem adstringor, & quod majores turbas videatur parere violenta defensio, quam si vel fugam arripiam, vel corpus patienter invasori præbeam. Sed imputet utrobivis læsus suæ pravitati, quæ mihi isthanc necessitatem imposuit *Puf. de Off. Hom. l. 1. c. 5.* qui hoc casu occidit non solum impunitatem in foro, sed & immunitatem habet in conscientia: pluribus hoc ostendit & mores forte adversantes explicat *Pufend. II. §. 9. 1. conf. Trent. disp. pand. 1. th. 4. Gail. I. O. 110. n. 16.*

Non impedit legem hanc scrupulus conscientia.

§. V. Quo minus autem interpositos infantes, senes sanos aliosque qui fugam, sine qua mors evitari non potest, impediunt, licite non transfodiamus, haud pervideo, medium enim illud est, sine quo aliter me defendere non possum, male vero contraria sententia ex lege dilectionis derivatur, quippe quæ non ad jus sed virtutem pertinet, neque casus hic est, quo proximus nobis æquatur, sed quo præfertur, neque ex virtute obligamur ad id, quod in potestate nostra non est.

Interposita persona heic recte occiduntur.

§. VI. Qui assistendi causa intervenit, socius est invasionis, quare quod in invadentem idem in assistentem licitum, imputato sibi altero, quod in illicita re alteri succurrerit, qui casu intervenit occidi nequit, punitur autem invasor.

Quid juris in assistente.

§. VII. Defensio autem hæc, quæ cum alterius intermissione conjuncta, periculum præsens & quasi in puncto requirit, neque ante incipit, quam omnia media fuerint præclusa, ita ut præoccupari facinus impossibile sit. Et quanquam innocentibus in providentia divina magnum sit positum præsidium, nequicquam tamen sibi miracula cælitus pollicetur, qui in torporem resolutus suarum rerum ipse non satagit. Prudentis itaque judicis est, probe circumspicere, utrum quis fugere potuerit nec ne, non tamen præcise necessitas physica sed moralis saltem sufficit, ut homo putet

In defensione periculum extremum requiritur.

se aliter evadere haud posse. *Grac. §. 5. Pufend. de jur. N. & G. l. 2. c. 5. §. 6.*

Eadem ratio in defendendis membris.

§. VIII. Quod pro defensione vitæ idem & pro defensione membrorum conceditur, nam & natura a mutilatione & gravi læsione maxime abhorremus, & mutilatio membri præcipue nobilioris, quandoque non multo minoris quam ipsa vita æstimatur. Quin in antecessum non constat, an non ex mutilatione ac vulnere mors sit secutura *Pufend. de Offic. hom. d. c. 5. 14.* Vulnere subinde ad mensuram non dantur. *conf. l. 6. C. ad l. jul. de vi publ. l. 38. §. 5. ff. de pan. l. 15. ff. ad L. Cornel. de sicariis Carpxov. qu. 1. n. 28.*

Quid juris in periculo pudicitia.

§. IX. Quod pro vita, id & pro pudicitia licere judicatur, quippe cum nulla major contumelia honestæ feminae inferri queat: quam si quis invitæ eripere aggrediatur, cujus integritate ejus sexus maxime æstimatur, & efficiat, ut hosti ex suo sanguine prolem suscitare cogatur, omnino gravissime peccare censetur. Accedit & id, quod corpus medium aliquod sit propagandæ divinæ speciei, qui actus, uti ex actione creatoris apparet, sanctus certisque legibus, ut scilicet per nuptias fiat, definitus est: quin pudicitia major quam ipsius vitæ ratio habenda, cum injuria exinde resultans non solum nos, sed & posteros nostros afficiat, intelligendum vero hoc non de qualicumque pudicitia invasione, sed de violenta prostratione. *Taber. de abusu armor. in defens. bon. c. 5. n. 18. Seld. 4. 3. lex Wisigothorum l. 3. s. 3. c. 6.*

Pudicitia violata mors non licite alteri inferatur.

§. X. Post violatam pudicitiam mors licite non inferitur, fieret enim id non defendendi sed ulciscendi gratia. Pudicitia autem vel animi vel corporis est, illa habitus custodiendi se ab improba libidine, hæc corporis ab illicita commixtione puritas *q. 5. c. 32. per tot.* Hæc, non illa cogi potest. *add. Pufend. II. 1. 10. Thomaf. l. 2. c. 2. §. 114.*

Qui invasus occidi quæ occidere mavult, peccat.

§. XI. Qui invasus occidi quam occidere vult, in legem creatoris peccat, Deus enim sui causa hominem creavit, quare violaretur hæc immutabilis Dei voluntas, si sua sponte
homo

homo vitæ finem abruptere, nec mediis a natura indultis uti velit, bene inquit *Jetus in l. 13. ad L. Aquil.* nemo membrorum suorum Dominus, quod vel ipsa creatoris actio evincit, dum hominis animam & corpus conjunxit, quod proinde creatoris opus homo non dissolvat. Quin dimoveretur anima divina ista particula divinique imago numinis a sua sede, in hanc vero nihil prorsus juris quis habet. Neque obstabit, quod alter dum in periculo mortali extinguitur, periculum damnationis incurrat, verum in hac decretoria pugna non est otium, hæc examinandi: ne dicam quod isthæc sententia majorem tribuat favorem improbitati, quam pietati, dum per illam quis velut inviolabilis redditur? tandem qui rite se defendit, non hoc directe agit, ut alteri noceat, sed ut se conservet. Nec qui propulsat malum injuriam facit, sed qui infert. Quin tamen ille qui per mortem suam majus bonum procurat, rem omni laude dignissimam fecerit negari haud potest. Ita gloriosum pro patria, pro principe voluti persona multis utili mortem subire *Andr. a Matre Del Theol. Moral. Tr. l. c. 2. de Restit. Punct. l. §. 3.* sed hæc omnia de humanitate nullo ad id vinculo juris stringente intelligi debent *Grot. l. 11. c. 1. §. 9. Illustr. Stryk. disp. de jure hominis in se ipsum c. 3. §. 27. disp. nostr. de J. hum. c. 1. §. 14.* Quadrat huc illud Lucani l. 5. quod citat. *Pufend. l. 2. c. 5. §. 14.* cum tot in hac anima populorum vita salusque pendeat, & tantus caput hoc sibi fecerit hostis, sævitia est voluisse mori.

§. XII. Qui autem vel tædio molestiarum, quæ vitam humanam communiter comitantur, vel indignatione malorum, vel metu dolorum, queis fortiter toleratis exemplo suo prodesse aliis poterant, vel per vanam jactantiam fidei aut fortitudinis vitam ultro abruptunt, & projiciunt, utique in legem naturæ peccare sunt censendi. Ab hoc excipimus illos, si qui videant se in opprobrium Dei victuros, & qui cæde sua majus bonum promovent, tunc enim cædem talem non modo licitam, sed gloriosam reputamus

Conf.

Idem in eo qui tædio molestiarum vitam abruptis.

Conf. 1. Samuel. 34. 4. Gros. de jur. Bet. P. l. 2. c. 19. §. 5. Thomaf. l. 2. c. 11. §. 70.

*An alapa cum inter-
necione al-
terius de-
clinari
poffit?*

§. XIII. Alapa vero cum internecione alterius stricto jure videbatur declinari poffe. Neque enim ad dolorem quem hæc infert fuffinendum cogi poteft alter, quin ex Grotii fententia, qui injuria me afficere parat, is jus feu facultatem mihi dat in infinitum adverfus ipfum procedendi. Tutius vero & humanius erit, ad hanc declinandam vel fugere, vel famam ita læfam reparare, cum levis infuper hæc injuria fit, quæ a judice facile reparari poterat. Damnamus infuper mores iftos ubi is qui alapam accepit pro infami habetur. *conf. Mauris. de Princip. Jur. publ p 47. th. §. Gros. lib. 2. c. 1. §. 10. Pufend. lib. 2. c. 5. §. 12.*

*An res no-
ftras cum
internecio-
ne alterius
defendere
poffimus.*

§. XIV. Defendit res usque ad cædem in vaforis poffunt, modo nõ res fit ejusmodi quæ contemni mereatur. Nam citra res utique vita noftra fervari nequit, & æque hostilem animum declarat qui res, quam qui vitam per injuriam impetit. Quin quæ inter rem & vitam eft inæqualitas ea favore innocentis & furis odio compensatur, apertumque eft fe- curitatem ac tranquillitatem focietatis civilis ac generis humani fubfiftere nullo modo poffe, ni potestas fit raptores rerum, quas utique magno amore profequuntur mortales, per extrema coercendi. Si tamen is, qui res noftras ereptum venit, in judicium adduci poffit, illicita hæc cædes erit. Imo longe virtuosius quis fecerit, qui potius res fuas deferit, quam hominem interficit, hominem inquam ad Dei effigiem formatum, & eodem nobifcum fanguine ortum feu com- muni cognationis vinculo junctum *l. 3. de F. & F. add. Tabor. in Armament. Juftin. cap. 2. n. 11. diff. Alb. d. l. c. 3. §. 28. 30. Ericus Heideman. diff. pand. 1. th. 13.*

*An idem
teneat fi
fama fu-
erit læfa.*

§. XV. Cum vero vita & fama pari paffu ambulare *l. 8. §. 2. quod metus causa l. 9. ff. de manum. vind.* Quin ille qui famam negligit crudelis dicatur, *in c. non sunt audiendi 11. q. 3. & in c. nolo 12. c. 1.* Et ad honores confequendos magistratus obeun-

obeundos inutilis reddatur, id quidem indubium est, hanc esse naturæ regulam, ut bonam quis famam tueatur, eamque læsam vindicet, non licebit autem alterum propter sparsas de se calumnias interficere. Honor est æstimatio virtutis, quæ quia publice non patet aliorum indiciis ostenditur, eoq; & augeri adulatione & minui calumnia potest recteque adeo defendi. At si tam illustis sit & excellens virtus hominis, ut ex ipsis factis egregiis publice appareat, non pendet ab aliorum indiciis, hinc hoc spernere semper heroicum visum. Christianorum veterum vox erat, pusilli esse animi contumeliam ferre non posse, quin ex Grotii sententia falsa quædam ignominia opinio, aspernenda ab omnibus iis qui virtutem & sapientiam sectantur. *Grot. d. l. §. 10. Pufend. diff. de existim. passim.* Quamvis itaque verum quidem sit, famam acquiri, conservari, defendi sola & unica virtute, vitæ integritate, ac morum probitate; & non nisi propriis vitiis & actibus inhonestis amitti *l. 1. §. 3. de re milit. l. 6. §. 2. ff. de his qui not. infam. l. 5. §. 1. ff. de extraord. cognit.* Sed quia non parum vulgi opinione & testimonio juvatur, & secundum illud vulgatum, calumniare audacter, semper aliquid hæret, coram hominibus illam aliquo modo violari & sic recte vindicari nemo negabit. *Lauserbach. vol. 1. disp. de act. injur. vocant. §. 18.*

§. XVI. Apparet igitur, cum nullam homo circa vitam suam habeat potestatem, duella & provocaciones susceptas contra legem naturæ esse, natura aliud remedium scilicet magistratum, injuriam reparaturum, constituente. Quin nulla nisi extrema necessitas, sine qua vita nostra, uti supra diximus, salva esse nequit cædem alterius permittit, sed quæ in susceptis temere duellis necessitas? neque leges *ut 2. F. 27. Longobardorum, Bajuv. tit. 2. c. 1. §. 2. conf. Den Schwaben. Spiegel r. 1. c. 170 seqq. Goldast. in denen Reichs. Sâgungen p. 2. f. 85. Lindbrog. Gloss. voc. Campus, campio* obstabunt. Quippe quæ ex depravato unius alteriusve populi sensu tenebant, & contrario usu abolitæ deprehenduntur. Ipse imperator Fridericus I. maximè &

*Duella
contra jus
N. sunt.*

& Christianissimus in d. 2. F. 27. constituit, occisorem capite puniri, nisi per duellum probare possit, quod vitam suam defendendo illum occiderit. Et Henricus II. in lib. 5. F. conf. 2. ut feloniam ab aliquo parium postulatus per pugnam se defendat edicit. Canones malo huic, rejecta tali per duellum probatione, remedium attulerunt *conf. c. 7. c. 20 c. 2 qm. 20.* agnitumque tunc demum fuit, non esse hoc Dei iudicium, sed Dei tentationem, ut dicitur in *c. f. X. de purg. & c. 7. c. 2 q. 5.* & vera homicidia publice probata, adeoque & sanguinem hunc publice luendum *Conf. Dn. Coccej. disp. de probat. feudali c. 2. §. 1. ubi hanc consuetudinem ferinam vocat.* Duellis eradicandis efficacissimum remedium se invenisse dicit *Mendo in statuta opinionum benignarum in controvers. moral. dissert. 1. q. 21. §. 5. n. 274.*

Quaestiones
politicae &
ethicae.

§. XVII. Ceterae quaestiones huc referri solitae ex genuinis ethicæ politicæque principiis optime deducuntur, ut scilicet homo iis, quæ in sua potestate sunt optime & ad præscriptum rationis utatur, ut actiones suas, ubi prudentiæ humanæ locus, cæcæ non committat alicui, ut non ab eventu actionum prudentiam & justitiam tam suam quam alienam æstimet, ut a proposito recte formato per metum aut voluptatem se non patiatur abripere, ut in præsentibus securitatem, circa futura nimiam curiositatem evitet, ut in secundis rebus insolentiam, in adversis desperationem fugiat, ut omni studio opinionem boni viri conservet, ut ex factis præclaris & generi humano proficuis solam famam quærat, ut honore utatur ad benefaciendum aliis, ut ab arrogantia & vana gloria absteineat, ut æquo animo ferat, si occasio deficiat præstantiam suam exercendi. Ut sua sorte contentus vivat, & reliqua tanquam nihil ad se pertinentia adspiciat. Ut in comparandis opibus innocentem industriam exerceat. Ut paucis sit contentus. Ut partis utatur tanquam subsidiis necessitatis propriæ & benefaciendi aliis. Ut animum adsuafaciat, ne amissis opibus coincidat, ut doloribus non necessariis absteineat. *Quæ aliaque plura ex Pufendorffio satis eleganter collegit Dn. Thomafius l. 2. c. 2.*

Corollaria.

1. In probanda partus vitalitate omisio vocis non requiritur dissent. *Lauserb. p. 14.*
2. Si uterque in hermaphrodito sexus prævaleat, hic tamen electionem nequaquam habebit dissent. *Laus. p. 13.*
3. Monstrum baptizandum non est, bene ostentum, cui humanum quidem caput, cætera vero membra belluina sunt.
4. Baptizatus Turca manet servus.
5. Sponsalia de præsentibus posteriora, sponsalibus de futuro prioribus male præferuntur, nec sponsalia pura posteriora prioribus conditionatis præferri fas est.
6. Justitiæ in distributivam & commutativam divisio in jure plane non fundatur & tuto omittitur.
7. Sponsus sub certa bonorum quantitate sponsalia iniens, hac non soluta, sponsalia recte dissolventur.

F

s. Ne:

8. Negativa non minus ac affirmativa probari potest. Per aquam ferventem seu frigidam aut ferrum candens fluxumque sanguinis aut duelli vel eventum belli, nulla fit probatio.
9. Fructus rei legatae ante aditam haereditatem percepti non ad legatarium sed ad haereditem pertinent.
10. Vestimentorum verus est usufructus.
11. Ad constitutionem empituseos scriptura non requiritur.
12. Si res in contractu, cui dolus causam dedit, tradita fuerit, dominium non transfertur.
13. Concubinatus de jure Civili tantum impunitus non licitus.
14. Procurator omnium bonorum alienare potest.
15. Electores Ecclesiastici etsi nondum inaugurati, & seculares licet nondum investiti, ad electionem Regis Romani vocari debent.

8. Negativa non minus ac affirmativa probari potest. Per aquam ferventem seu frigidam aut ferrum candens fluxumque sanguinis aut duelli vel eventum belli, nulla fit probatio.
9. Fructus rei legatæ ante aditam hæreditatem percepti non ad legatarium sed ad hæredem pertinent.
10. Vestimentorum verus est usufructus.
11. Ad constitutionem empiteuseos scriptura non requiritur.
12. Si res in contractu, cui dolus causam dedit, tradita fuerit, dominium non transfertur.
13. Concubinatus de jure Civili tantum impunitus non licitus.
14. Procurator omnium bonorum alienare potest.
15. Electores Ecclesiastici etsi nondum inaugurati, & seculares licet nondum investiti, ad electionem Regis Romani vocari debent.

